

**Modře natištěné štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,71+ 2,29 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.40 + 0.10 (GST) = 1.50 dolaru.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

**Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!**

J Time
Committed
À dé lai
convenu

**Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
Záznamník: 416/530-0202
E-mail: abrezina4222@rogers.com
abe@satellite1-416.com**

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 17.

(295.)

Vol. 13.

satellite **1-416**

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org

Thursday,

September 11,

2003

První poločas Torontského festivalu

Torontský festival je vlastně emotivně strašlivě náročná záležitost. I přes veškerou fyzickou a psychickou přípravu, musíte používat doping. Během filmu to je většinou káva, na kterou je již ve festivalových kinech stojánek. Ze začátku to vycházelo docela dobře. Kávička pomohla a člověk zůstal i po několikerém promítání svěží jako rybička a ani očka nezamhouřil. To platilo až do pátečního večera. Již po paměti jsem si šel vzít svoji dávku silné kávy, jenže došlo ke zradě. Kdosi přehodil kávovary a já si omylem nabral kávu bez kofeinu. Ještě by to nemusela být taková tragédie, kdyby potom neběžel maďarský film *Les*. Pokud byste očekávali záběry z přírody, nedočkali byste se jich. Tyto záběry zkrátka chybí. Místo toho se jedná o jakýsi les lidí někde v Budapešti. Možná, že by bylo lepší to nazvat mravenišťem. Z tohoto chaosu, jsou vybrány dvojice, které spolu hovoří o různých problémech. Vše je bráno ruční digitální kamerou s detailem na obličej. Není divu, že káva bez kofeinu, dialogy v maďarštině a režisér Benedek Fliegauf udělali své a mne se po chvíli začaly klížit oči. Přesto si nemyslím, že šlo o zlý experiment, ale naše zběsilá doba nás odnaučila sledovat pomalé dialogy a dívat se na věci příliš zblízka.

Současnost je plná zběsilých počítačů a reklamy, ale dává nám iluzi, že sami rozhodujeme o svém osudu. Přesvědčil se o tom i mistr světa v šachu Garry Kasparov v kanadském dokumentu. *Zápas je u konce - Kasparov a stroj*. V roce 1997 se v New Yorku střetl mistr světa v šachu s počítačem *Deep Blue* firmy IBM. Původně přátelská atmosféra se změnila ve válku nervů, kdy pravidla přestávají platit, přesněji řečeno nejsou určena. Kdy se nejedná o finanční odměnu několika set tisíc dolarů, ale o miliony či miliardy dolarů. Vždyť den po tomto zápase šly akcie IBM o patnáct procent nahoru. „Jsem člověk, pokud je zde něco, co je tak vzdáleno mému chápání. mám z toho strach!“ říká Kasparov, který byl přesvědčen, že v druhé partii, kterou prohrál a která nakonec rozhodla, nebylo něco v pořádku, protože počítač hrál zcela jinak - jako člověk. IBM odmítá dát Kasparovovi program, stroj je dán po zápase do muzea a v šachovém výzkumu se nepokračuje. Vše bylo podřízeno jedinému cíli porazit Kasparova. Ten v jedné ze svých hořkých vzpomínek říká: „Když jsem bojoval proti Karpovovi znal jsem komunistickou etiku a nehráli jsme si na přátele. Teď tomu bylo zcela opačně.“

O rozdílném přístupu k mentálně postiženým vypráví belgicko-islandský snímek *Větrné počasí*. Mladá psychiatricka Cora přijme v bruselské léčebně ženu, která nekomunikuje, nikdo neví odkud přišla. Když se jí konečně podaří vytvořit nějaké pozadí této pacientky, pacientka zmizí. Zjistilo se totiž, že se pacientka jmenuje Loa a pochází z islandského ostrova Vestmannaeyar (jihovýchodně od Reykjavíku). Cora jako lékařka je přesvědčená, že se jí nedostane stejné lékařské péče a proto se vypraví na Island. Když se na ni zeptá v místní nemocnici, kde by pacientka měla být hospitalizována, doví se, že vůbec není v nemocnici, ale že žije v rodině s manželem, má dítě a s nimi bydlí matka. Rodina nechápe, že by se Loa měla léčit. V malé nemocnici nechápu, že by tam měli mít psychiatrické oddělení. V tomto prostředí se chová spíše nenormálně Cora.

Z filmu *Good bye Lenin*

Islandský režisér Sólvæg Aspach, se narodil na Vestmannaeyar a dobře zná toto prostředí a ví, že problémy jsou častokrát skryty za mlčenlivostí a uzavřenosti Ostrovanů. Manžel Loy řeší tíživou situaci alkoholem a Loa samotná má i zde agresivní nálady.

Problém lidské identity v měnící se společnosti je námětem německého filmu Sörena Voigta *Identity Kills*. Hlavní postavou je nenápadná dívka Karen léčící se rovněž v psychiatrické léčebně. Jediným únikem z bludného kruhu je změna identity a útěk někam do Dominikánské republiky, který je však provázen zločinem. Voigt vybral pro svůj film neherce a nechal jim velice často, aby se sami projevovali.

Změna prostředí v Berlíně v roce 1989 a 1990 je zachycena v parodii *Sbohem Lenine* Wolfganga Beckera. Příběh rodiny, kdy otec emigroval na Západ a matka po jeho odchodu se stane sociální pracovnící, která chce pomáhat lidem, ale je loajální režimu a podle toho vychovává své děti. V předvečer pádu Berlínské zdi upadne během infarktu na ulici do bezvědomí, z kterého se probere až po několika měsících. Změna režimu však má za následek, že se zcela změnil i život společnosti. Změnilo se i zboží v obchodech a chování lidí. Protože matka nesmí utrpět další šok, snaží se děti udržet kolem ní socialistické klima. Shánějí staré zboží, místnost znovu zařídily socialistickým nábytkem. Dokonce pro ní připravují i nadále východoněmecké televizní zprávy.

Jestliže v Německu došlo k výrazným sociálním

změnám, tak skutečným paradoxem nové doby je, že zcela zmizel z torontského festivalu východoevropský film a pokud existuje, pak se do značné míry zaměřil na postkomunistický realismus. Platí to i o jediném polském zástupci režiséru Marku Lechkém s filmem *Moje město*. Příběh se odehrává ve Slezsku, kde je vysoká nezaměstnanost. Lidé odcházejí, protože nemají budoucnost. Platí to i o pětadvacetiletém Gozdykovi, který nemá práci, ale ani děvče a jediný přítel spáchá sebevraždu. Ve volných chvílích hraje hokej. Hra, která nemá také v Polsku mnoho budoucnosti.

Podobně je laděný i ruský film *Koktěbel*. Příběh otce a syna, kteří v Moskvě ztratí vše a cestují na jih na Krym do Koktěbelu, kde žije otcova sestra. Otec, který je vdovcem má však cestou zcela jiné zájmy než syn. Film svým zpracováním spíše připomíná mozaiku, kdy množství krátkých příběhů dává dohromady poetickou story.

Cesta, snaha odejít odněkud, nalézt novou identitu to jsou hlavní motivy letošního torontského festivalu, na kterém bude promítnuto 254 celovečerních a 85 krátkých filmů, z toho má 69 světovou premiéru, 14 mezinárodní a 111 severoamerickou. Více než polovina (58%) je v jiné řeči než angličtině. Je nutné si však uvědomit, že se jedná jen asi o desetinu filmů, z celkové počtu 3193, které byly na festival přihlášeny. Jediný český film *Pupendo* má běžet na festivalu tuto středu a čtvrtek.

Aleš Březina
